RESIDENCE SUPÉRIEURE DU TONKIN
BIBLIOTHÈQUE

NAM THỨ MƯỜI HAI. – SỐ THỨ 3122

MỖI SỐ 5 XU

Số 1193 NGÀY THỨ TƯ 16 AVRIL 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Một năm.	Các làng và các công-sở	Sáu tháng.	Ba tháng.	Một tháng.
Đốc-lý, phủ-huyện, tổng-lý, tri-châu, tri-phủ, tri-huyện	6 $ 00	»	3 . 00	1 . 50	0 . 50
Người đem đến nhà	6 $ 00	8 . 00	3 . 00	1 . 75	0 . 60
Bưu-tá đem đi các tỉnh	8 $ 00	8 . 00	3 . 20	1 . 60	0 . 55
Báo-sở Tân-văn	6 $ 30	8 . 00	3 . 20	1 . 60	0 . 55
Báo-sở Đại-Pháp và các thuộc-địa	6 $ 30	9 . 00	3 . 30	1 . 65	0 . 60
Ngoại-quốc	12 $ 00	»	6 . 00	3 . 00	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0 $ 20 le cm
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 12 le cm
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le cm
On traite à forfait pour les contrats importants.

SANG VÌ BẠN

Người ta hay hay dở, khá hay hèn, phần nhiều là nhờ về bạn, sự kết giao có quan-hệ đến đường đức hạnh và cách cư xử của người rất là to, trong sách chữ nho công cho bằng-hữu là một mối trong năm đạo thường, mà học hiền triết đời xưa cũng chia bạn làm hai hạng : ích-hữu và tổn-hữu, để khuyên người ta biết chọn bạn hay và răn người ta biết tránh bạn dở.

Tục-ngữ nước ta có câu : «Sang về bạn », câu ấy thật là đúng lắm, ai cũng hiểu rằng người ta nên hay nên khá, phần nhiều là nhờ có bạn hay ; nhưng người bạn vào bậc ấy ở nước ta bây giờ thật là hiếm có lắm, ngán thay!

Trong sách vở Tàu mà ta học xưa kia thì sự kết giao rất lấy làm trọng, tình bằng hữu rất lấy làm thân, xem trong lịch-sử chép lại, những chuyện anh em bạn ăn ở với nhau, thật là trung hậu, thật là truân-thiết, khiến cho người ta đọc đến chuyện, cũng phải sinh lòng yêu mến mà động mối cảm tình ; như là việc ông Tả-Nho chết theo bạn là Đỗ Bá ở cuối đời vua Tuyên-vương nhà Chu, và việc ông Ngu-Khanh bỏ chức tướng-quốc để đi cứu bạn là Ngụy-Tề ở đời chiến-quốc, hai việc ấy thật là rất hy kỳ rất cảm động về tình nghĩa bạn bè.

Nước ta cũng là một nước văn-hiến tối cổ ở trong châu Á, giữ luân-lý, trọng tình nghị, về đạo bằng-hữu không phải là hẳn ác bạc như bây giờ. Ta thường nghe chuyện những bậc tiền bối làm bạn với nhau, làm đến thượng-thư tổng-đốc mà đối với một bác cùng-giao áo vải, nghĩa keo sơn không gián đoạn chút nào ; có người kỳ thế thác cho bạn mà không sai ; có người sẻ của chia nhà với bạn mà không tiếc. Cái vở chèo Lưu-Bình Dương Lễ tức là đại-biểu cái tam-lý của xã-hội ta ngày xưa đối với bạn là như thế đấy.

Nay xét đến những sự giao-hữu ở trong xã-hội mình, chẳng qua chỉ vì mấy điều nầy : hoặc là vì cùng học một trường, cùng giữ một nghề, cùng làm một sở, vì thế mà quen biết nhau, rồi khi ma chay kỵ lạp, cưới xin khánh-hạ, thì buông câu cân chè, miếng trầu chén nước, vãng lai thù tạc nhau, đó là cái tục giao tiếp ở trong xã-hội ; hoặc là những việc giao tiếp như thế lại còn bạn cờ bạc, bạn rượu chè, dạy nhau những cách ăn chơi, đua nhau về đường phóng đãng ; nói tóm lại v ệc kết giao ở trong xã-hội mình, nguyên nhân và mục-đích chỉ có thế mà thôi, thế thì còn cần gì phải xét đến tính tình xét đến phẩm hạnh, để mong khuyên ngăn nhau về cách ăn ở, phù trì nhau trong lúc hiểm nghèo, sống chết có nhau, tế vui có nhau, như là những chuyện người Tàu đã kể ở trên kia.

Gia-chi-dĩ đường thế lợi đua tranh càng mạnh, mà tâm thuật người ta lại càng hư, chữ lợi là cái mục-đích chung, mà ân nghĩa đều bỵ sinh đi hết. Những người kết giao về cuộc chơi bời đã nói ở trên kia thì không kể, lại lắm người vì thế lợi mà kết giao, dương khi thế mạnh tiền nhiều, thì anh anh em em, kể dùi bả cổ, tình thân-thiết lại có phần hơn máu mủ ruột già ; thế mà đến lúc thế suy tiền it, thì rảo chân không ngoái lại, giở mặt như bàn tay, nghĩa trí giao như nước lã trên sông, tình thân thiết như trò tàn trong bếp. Lại lắm người kết giao nhau về đường sinh lý, hoặc chung vốn mà lập một công-ty, hoặc hợp sức mà mở một công-xưởng, bề ngoài thì vẫn anh anh em em, hình như trông nhờ tin cậy nhau lắm, mà trong bụng thì vẫn ngờ vực nhau, vẫn ghen ghét nhau, vẫn coi nhau như quân thù, vẫn rình nhau như miếng mồi, chỉ lo tính mưu sâu kế hiểm, để lừa bạn mà cầu lợi riêng lấy một mình. Trong khoảng mười mấy năm nay, những chuyện giả kết bạn để lừa nhau, hoặc là vì tin bạn mà mất nghiệp, ở trong xã-hội thỉnh thoảng vẫn thường có. Phong tục như thế, lòng người như thế, còn mong gì nhắc được bạn mà làm nên sang, như câu tục-ngữ ta thường nói.

Vậy thì câu tục-ngữ ta : « Sang về bạn », tuy rằng bàn rộng cái lý chung như thế, nhưng tưởng cũng có ý phàn nàn rằng cái hạng bạn ấy trong xã-hội mình hiếm có, mà ước ao mong mỏi cho xã-hội mình có nhiều người bạn như thế, thì người trong xã-hội mới có thể tin cậy nhau, giúp đỡ nhau, mà nền phong-hóa trong xã-hội mới không đến nỗi suy đồi vậy.

H. T. B.

Tin Trung-hoa

Ngày 7 Avril 1924

Tin Hồ-bắc

Đại-biểu của Tào-Côn sai sang Hồ-bắc mừng thọ Tiêu-diêu-Nam, đánh giây thép về Bắc-kinh rằng Tiêu đi đến Nam đương tiếp khách đến mừng, thì tỏ ra ên tỏ huyết nhiều lắm. Quốc-vụ viện được tin ấy, lại đánh giây thép sang Hồ-bắc hỏi thăm.

Chu-ấm Nhân với Vương-vĩnh-Toàn

Quân đội Chu-ấm-Nhân kéo đến Giang-khẩu, bị Vương-vĩnh-Toàn đón đánh, chết mất hơn 300 người.

Tin Hồ-nam

Có tin đồn rằng các viên chức và tướng hiệu ở Hồ-nam, mượn tiếng duy trì hiến pháp trong lúc, định xua đuổi bắc quân ra ngoài tỉnh hạt, ở Hồ-nam chắc có việc biến động to.

Trương-tác-Lâm triệu đại-biểu ở Bắc-kinh về Phụng-thiên

Tào-Côn thấy Trương-tác-Lâm triệu đại biểu ở Bắc-kinh về Phụng-thiên, có ý lo ngờ ; sai Bão-qui Khanh sang Phụng-thiên đò ý kiến Trương

Việc Trung Nga thiết lộ

Ủy-viên Nga giả lời cho ngoại-giao bộ rằng các khoản điều ước của Vương-chánh-Đình khởi thảo và ký tên, là có giá trị lắm, xin chánh-phủ Trung-hoa chuẩn y đã, rồi mới có thể khai hội.

Tôn-bảo-Kỳ đặt yến ở nhà riêng, nghị-viên đến dự tiệc 106 người ; Vương-chánh-Đình và Cố-duy-Quân đối với các đảng-phái về việc Trung Nga giao thiệp ý kiến khác nhau, tranh luận rất dữ lơn ; trong các nghị viên có người biên bạc cho Vương, có người theo ý kiến Cố, hai bên cãi lọ nhau kịch liệt quá, đến nỗi gần sung đột nhau.

Lý-gia-Ngao đánh giây thép về Bắc-kinh rằng chánh-phủ Nga xin chánh-phủ Trung-hoa phải thừa nhận các khoản điều ước của Vương-chánh-Đình đã khởi thảo và ký tên. Nội-các khai hộ, đều lấy làm việc ấy giải quyết rất là khó khăn.

Ngô-bội-Phu đánh giây thép đi các tỉnh xin sai người đến Lạc-dương thương nghị việc Trung Nga giao thiệp và định triệu Vương-chánh-Đình đến dự hội.

Tin Quảng-đông

Từ khi Dương-dư-Khâm từ chức bị thứ trưởng Tôn-Văn sử Đàm-đế-Khải tạm kiêm chức ấy, bây giờ Đàm lại bàn coi việc quân, không thể quản cố được, sử Hồ-hán-Dân thay mình mà chuyên làm chức ấy ; Tôn-Văn cũng y theo, đã đánh giây thép triệu Hồ, nhưng Hồ công việc thu xếp chưa xong, đã đánh giây thép về Quảng-đông xin ở lại Thượng-hải vài tuần nữa.

Tin Đông-giang

Lý-liệt-Quân (liên quân tham-mưu) với quân đội Trần-quý-Minh đánh nhau một ngày một đêm ở Bác-la kịch liệt lắm. Trần quân thua chạy, Lý thừa thắng kéo quân lên đóng Hà-môn.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 15 Avril 1924

Tiền thuế thu nhập ở nước Pháp

Trong tháng mars số tiền thu về sổ chi thu chừng được : 110 642 quan. Trong số ấy thì 1 940 639,100 quan là các khoản thu vĩnh-viễn, so với số tiền thu về tháng mars 1923 thăng được 42 161 870 quan. Các khoản thuế vĩnh-viễn, thu về ba tháng đầu năm nay được 5 862 300 101 quan, hơn số tiền thu về ba tháng đầu năm 1923 được 1.205,6 6 900 quan.

Tại thứ-dân nghị-viện

Trong bà diễn-văn của ông nghị-trưởng Raoul Péret đọc tại kỳ hội-đồng của thư-dân nghị-viện mới đây, ông có nhắc lại những công-việc của nghị-viện nay đã đến lúc hết hạn, rồi ông có kết luận như sau nầy : Nghị-viện đã công-bố các quyền-lợi bất di bất dị của nước Pháp. Những ngươ. giữ gìn nước Pháp trong buổi chiến-tranh, mà còn sống lại không chết về việc chiến-tranh, nay đến buổi hòa bình lại ra công bênh vực nước Pháp. Tinh-thần nước P áp bấy na được mạnh mẽ, được để thực là nhờ về lòng ái quốc của người Pháp ấy. Ta xin mong rằng quốc-dân sẽ tuyển cử được rất nhiều vị nghị-viện, có lòng quả quyết mà cải-lương, chứ không p ải là hủy hoại hoặc là làm ngăn trở các chế-độ trong nước.

Tại nguyên-lão nghị-viện

Nguyên-lão nghị-viện đã ưng chuẩn hẳn bản luật về tiền trợ-cấp của ngạch thường và ngạch binh.

Nguyên lão nghị-viện lại ưng chuẩn bản dự án nói về lương hưu-trí của thợ thuyền, bản dự-án nói về quyền lợi của các quan chức động binh và về sự ấn định số tiền thuế các cuộc buôn bán.

Nước Anh với nước Nga

Phái-bộ nước Nga đã hội-nghị với các đại-biểu nước Anh.

Các chủ ngân-hàng ở Londres nói rằng nước Nga có cải-lương nhiều việc ; thì mới chính-đốn lại được nền tài-chánh. Các nhà ấy có yêu-cầu các khoản sau nay : Chánh phủ nước Nga phải công-nhận các trái-khoản của tư-gia và của các nước, điều-đình với các chánh-phủ để hoàn lại các tài-sản của người ngoại-quốc, thi-hành bộ dân-luật, đặt các tòa án coi về việc hộ, và việc buôn được đủ quyền tự-lập để giữ gìn việc thi-hành các giao-ước, bảo-chứng tài-sản của tư-gia, từ nay không bị quốc-gia tịch-biên nữa, trừ tình cho ai nấy có thể trực-tiếp điều đình mọi việc với các hội nước Nga, mà không cần phải có chánh-đông phiên-thiệp đến nữa, thôi đừng cổ-động phiên-lối các chế-độ của các nước, nhất là của các nước ma chánh-phủ nước Nga muốn vay tiền. Các nhà ấy ngân-rằng nếu không có các khoản bảo-chứng chắc chắn thì có các khoản cho nước Nga vay tiền đâu.

Cavite, ngày 13 Avril 1924

Ái-nhĩ-lan với Hoa kỳ

Tin Dublin. — Nước Ái-nhĩ-lan ưng bản giao-ước của nước Hoa-kỳ và nước Anh về sự buôn các thứ rượu mạnh. Cứ như bản giao-ước ấy các quan Hoa-kỳ có phép khám tàu thuyền ngoại địa-hạt nước Hoa-kỳ.

Tờ trình của các nhà giám-định

Tin Bruxelles. — Có tin đích xác rằng chánh-phủ nước Bỉ sẽ vui lòng ưng thuận các tờ trình của các nhà giám-định.

Tin Paris. Có tin rằng các chánh-trị giới nước Pháp có ý đẹp lòng về mọi khoản trong các tờ trình của các nhà giám-định.

Tin Berlin. Quan thượng-thư bộ Ngoại-giao nước Đức khen ngợi tờ trình của các nhà giám định: Ly luận đã xác đáng, lời lẽ lại ôn hòa. Các nhà ngân-hàng và các nhà kỹ-nghệ có nói: Trong tờ trình không nói rõ nước Đức phải nộp bao nhiêu tiền cả thảy. Trong các báo nước Đức, chỉ có báo *Vorwaerts* là nói nên ưng thuận nguyên văn các tờ trình ấy.

Nước Nhật với cái vấn-đề di dân

Tin Tokio. — M. Hivoura diễn thuyết tại hội-đồng kinh-tế có nói: cái vấn đề nhân mãn cũng cái vấn đề quan trọng khác ngày nay chỉ có cái chánh sách di dân là giải quyết được thôi. Mà cái chánh-sách ấy phải trù tính làm sao cho được lợi lợi cho đế-quốc. Ông khuyên ai nấy nên đồng lao cộng tác để phòng mọi sự có thể ngăn trở được nền kinh-tế của quốc-dân.

VĂN UYỂN

Nhớ bạn

Kìa ai thơ thẩn ở phương trời,
Vui thú chung ai thế hỡi ai ?
Cảnh chốn quê hương tình viễn biệt,
Người nơi lữ-xá khách trang-đài,
Nhớ mong tâm sự đôi đường vắng.
Xa cách non sông mấy dặm dài.
Dịp phách cung đàn ngơ ngẩn nỗi,
Dưới giăng chén rượu đợi chờ ai.

Chơi thuyền sông Thao

Mặt giời vừa gác bóng hoen hoen,
Dạo bến chiều chơi một chiếc thuyền.
Núi tản trông lên mây thấp tẹt,
Sông Thao ngành lại nước nông choèn
Xôn-xao khách cửi dương rồn bước,
Lác-đác thuyền ngư đã thấy đèn,
Phong cảnh chiều hôm coi cũng thú,
Quay chèo vừa gặp chị hằng quen.

Thanh-nguyên, Ng-đình-Khuê

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Chữ nghĩa mỗi ngày một khác

(Tiếp theo)

Mục : Nói đến « Mực » thốt nhiên hồi tưởng lại một việc mà mình đã từng cho là lạ lùng kỳ chướng, cách 25 năm nay, tức là lúc 19 tuổi mới vỡ lòng đi học chữ Pháp ; nhắc đến việc ấy mới hay rằng cái thói quen nó có sức mạnh là thường, không trách nào giọng rượu nồng khói thuốc sặc, bạn đầu không có ai ưa, nhưng mà hễ ta cứ miễn mồi uống mãi, buổn miệng hút hoài, thì rồi lâu cũng phải đến nghiện.

Số là một hôm đương học tiếng một vừa đến « Encre rouge », thầy về cho là « Mực đỏ » ; cái tiếng ấy bây giờ ai nghĩ làm chi ; rứa mà chao ôi ! lúc bấy giờ tôi thoạt nghe qua, cứ ngẫn ngơ, cứ sẵng sốt cả người, như tuồng được nghe câu chuyện ngựa mọc sừng, mèo đẻ trứng, chi chi, bắt nhìn lặng ngồi thừ ra đó, chẳng khác gì ngày đại vậy. - Bởi rằng thuở nay mình có nghe ai nói « Mực đỏ » bao giờ ; cái trò ngòi bút lông của mình chỉ biết rằng « Mặc là mực, châu là son » đỏ ra đỏ, đen ra đen ; chớ ai ngờ rằng cái lối nói bù sất lại có « mực đỏ với mực đen » ; dầu đỏ dầu đen chi cũng phải gọi là « mực » ; thế thì cái câu « gần mực thì đen » ấy, ta có thể nói « gần mực thì đỏ » được không ?

Điều ấy tuy nọ không ra chi, mà nếu muốn sửa đổi cho hợp nghĩa, hợp thời thì cũng là một việc chẳng dễ, vì chẳng những « mực đỏ » mà thôi đâu, cho đến sắc vàng, sắc tím, sắc xanh gì, ma miễn là thấy có chữ « Encre » đứng đầu, thì ta đều cho là mực cả ; có lẽ các cụ đỗ đời trước mà sống dậy được mà nghe những cái tên « mực đỏ », « mực xanh », « mực tím », « mực lục » thì các cụ cũng phải nực cười.

Cũng ta bây giờ có thể dùng đỡ cái tiếng « nước viết » mà tạ chân cho những tên mực ngỗ sắc lạ được. — Một cái tiếng trai tai ngược lỷ mà ta còn quen được nữa, huống chi là một tiếng xuôi tai thuận nghĩa mà bây giờ ta cố việc cưỡng ngạnh không chịu nghe ru ?

Mong rằng quốc-dân ta thử chịu khó dùng những tiếng « nước viết đỏ, nước viết xanh, nước viết tím, nước viết lục » v. v. còn cái tiếng « mực » thì ta để dùng vào « nước viết đen », như thế thong thả lâu chắc rằng rồi nó cũng thành ra tiếng phổ-thông được.

(Còn nữa) Phụng-Đình. Tourane

Tự do diễn đàn

Mấy lời ngỏ cùng các nhà giáo tồng

Vừa đây quan Thống-sứ có tư cho các quan đầu tỉnh một tờ chu tri nói về việc học, đại khái nói rằng : có nhiều các giáo sư ở trường sơ-đẳng bị bãi dịch vì bỏ khoáng trường. và ấy cho các quan đầu tỉnh phải xem xét sự chăm chỉ của thầy giáo và sự tấn tới của học-trò. Các quan đầu tỉnh lại sức ấy cho các quan phủ huyện tuân theo mà khám xét các trường về các điều ấy. Tôi lấy làm mừng vì quan thổ-hiến Bắc-kỳ hữu tâm đến nền sơ-học của xứ ta.

Nhưng có một điều mà tôi muốn nói đây là có it nhiều ông giáo ở nhà quê một hạt ka thấy tờ sức của quan trên nói « mỗi một tháng phải làm tờ giấy bẩm phủ huyện một lần nói về sổ học-trò và khi xin phép nghỉ mà quan Học-chánh đã cho phép rồi cũng phải bẩm quan địa-phương » mà bảo nhau e lẽ nay lẽ no. Vậy tôi xin tạm ngỏ với các ông e ngại ấy một vài điều.

Xin các ông chớ ngại ; các quan địa-phương đã là quan phụ mẫu thì các ngài có lòng công minh chính trực, các ngài tất có lòng thương con chán ở trong thôn con ngu dại mà tuân lệnh trên đi khám xem sự học hành tiến bộ thế nào, nếu các ông đông học-trò, dạy chăm chỉ thì chắc các ngài cũng bằm với quan trên cho, chứ không phải cứ qua lại luồn lọt ; nhưng mình không làm hết bổn phận thì các ngài cũng vẫn phải theo công pháp mà xử trị mình, ta há lại chẳng nói câu : Thương em anh để trong lòng, việc quan anh cứ phép công anh-em ; là một câu ca rao tưởng đọc luôn để khỏi phạm phép công, cốt nhất là làm đủ bổn phận. Nói rằng đủ bổn-phận thì thế nào là đủ ? Ta cứ hết sức chuyên cần, sổ sách ta làm cho t nu vi, theo đúng như chương-trình và học-khóa thơi-khắc-biểu mà làm việc, không vì mưa to gió lớn, không vì đám khao cỗ việc từng mà trễ giờ, đó ta đã làm cái gương rất tốt cho học trò về sự chăm chỉ. Ta xem xét sức học-trò mà dạy cho vừa. dạy thế nào cho học-trò chóng biết, giảng thế nào cho học-trò chóng hiểu, ấy phần lẫn tới ở đấy. Ngoài ra những ngày nghỉ ta lại đi chơi giao-thiệp với các nhà tổng-lý trong hạt cùng phụ huynh học-trò, nói chuyện sự học hành nên thế nào, như vậy mình gây thêm tình thân mật thì các người chức dịch ấy cũng có thể giúp cho mình được một đôi phần, mà cha anh học trò thấy phương-pháp mình dạy khéo cũng vui lòng mà cho con cháu đi học, trước còn một đôi người hiểu, sau dần dần cả tổng cả xã hiểu thì có lẽ sổ học-trò không đến nỗi vắng — nhưng cũng xin tạm trừ những nơi còn già-man lắm.

Mình đã chuyên cần, dạy phải phương-pháp, học-trò đông thì bất cứ quan về khám trường lúc nào mình cũng không ngại, mà các quan càng nâng về thì càng vui lòng được việc cho mình lắm.

Lại còn điều nầy nữa các ông giáo ở nhà quê cũng nên chú ý đến là ta phải biết đạo giao tùy khác, nhập gia tùy tục, ở thành khác với ở nhà quê, đối với những người học-thức khác, và đối với người vô học-thức khác, ngươ quan-tử khác, kẻ tiểu-nhân khác, đề khỏi sinh ra những câu bình phẩm « quê ở làm ngắn trở cho việc mình.

Tôi lại nghĩ đến lời tư của quan Thống-sứ rằng có nhiều thầy giáo tổng bị bãi dịch vì khoáng trường mà trong lòng ngậm ngùi

Ôi ! mình đã sinh ra ở đời này, học-thức, tư tưởng đã chẳng bằng ai, mà đứt được giữ cái phần việc nhỏ-mọn dìu dắt lũ con em bé dại nơi hang cùng ngõ hẻm, đó cũng là một chút giá trị đời của kẻ « nữ thời » mà còn không người đến nghĩa-vụ để đến nỗi quịt nợ với quốc-dân, thế chẳng phải mình phụ ơn nước mình, dân dân mình hay sao ? Mình đã nhận cái nhiệm-vụ đi gõ đầu-trẻ mà nói cho quê đàng là đi khai trí cho lũ dân nhỏ sau nầy thì mình phải làm sao cho lũ mảng sữa ấy sẽ khôi n-u minh-minh như lũ trước ; nước thịnh vì dân khôn, mà dân mình sau nầy tức là lũ bé ngày nay. Vậy ta nên hết lòng mà dắt lũ ấy lên đường sáng sủa, sao rõ thơ-ơ trễ-nải, trước là thiệt cho lũ dân em, sau là thiệt cho cả nước mình, sao vội so đo lợi-hại trước mắt mà quên cái nghĩa-vụ đối với nước với đời ? Ta thử nghĩ các cụ ta ngày xưa mở trường dạy học bổng lộc có là bao mà vẫn cứ cung tận tụy về sự giáo-dục, huống chi mình bây giờ, vậy mình nên để tâm lo việc mình cho khỏi mang tiếng với đời.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Gọi có mấy lời thô thiển bộc bạch với các ông xin các ông nên làm đủ bổn phận mình như tôi đã nói trên, dầu chẳng được thập toàn, nhưng cũng được một đôi phần, và nhân nhủ cùng các ông nên trông lối người trước mà sửa mình, đừng để cái thân bị người quở trách đến luôn, thẳng thức đến luôn vậy.

Tuyết-Ngọc

NƯỚC ANH VỚI ẤN-ĐỘ

Bản Information d'E. O. có đăng mấy câu sau này : Có lẽ khi nào việc mâu thuẫn của người Hồi-hồi và người Ấn-độ đẹp yên thì Ấn-độ cũng sẽ được một chánh-phủ tự-trị như ở xứ Gia-nã-đại. Hai dân số nhân dân là người Ấn-độ. Việc tha cho Gandhi, tức là một bước đường tiến hành của chánh-phủ Anh trong việc khôi phục lại sự hòa mục ở xứ Ấn-độ vậy. Chánh-đảng lao-động nước Anh sẵn lòng cho xứ Ấn-độ một cái chánh-phủ quốc-dân, như giai cấp lo-ca-i làm sao để giữ gìn sự lợi ích của nước Anh. Tòa nội-các Mac Do-nal không có cho Ấn-độ độc lập, là mà không có gì làm bảo-chứng đâu.

MẤY NHÀ TƯ BẢN HOA KỲ VỚI CUỘC ĐỘC LẬP CỦA PHI LUẬT-TÂN

Bản Information d'E. O. có tiếp được tin sau này ở Manille gửi đến :

Mấy nhà tư-bản Hoa-kỳ có quyền lợi to ở Phi-luật-tân có đến yết quan toàn-quyền Wells mà nói rằng : Nếu Phi-luật-tân được độc lập, thì các nhà tư bản của họ mua về Vanadium, dây cáp quan lại có thể tăng giá lên gấp rưỡi. Cho nên họ mới đem tiền ra tuyên-truyền cho độc lập chậm lại hoàn toàn đến năm 1955 mới cho Phi-luật-tân được độc-lập.

ĐI BỘ DU LỊCH CÁC NƯỚC

Một người nước Chi-lê, năm nay 24 tuổi, tên là Tomas Salazar mới đi bộ từ Santiago đến Buenos Ayres. Người ấy định đi bộ qua nước Bolivie, nước Pérou, nước Equateur, nước Colombie, nước Panama, các nước Trung-Mỹ, nước Mexique cho đến New York. Người ấy dám rằng trong một năm sẽ tới nơi.

VIỆC NƯỚC HY-LẠP ĐỔI CHÁNH-PHỦ

Sau khi tuyên bố chánh-phủ cộng-hòa, thì kuốp trong nước đều thất quyền-lợi.

M. Papanastasiou có mời các ông chủ báo đến, mà khuyên rằng nên dùng một cái thái-độ ôn hòa. Ông lại nhờ các nhà báo giúp đỡ cho chánh-phủ trong việc đẹp yên lòng dân, và gom sức vào việc khôi phục lại sự hòa mục trong nước.

Chánh-phủ có công bố một bản chỉ-dụ cấm công kích chánh-phủ cộng-hòa trong năm năm.

M. Goudouriotis được cử làm lâm thời giám quốc, cho đến khi nghị-viện sẽ bầu một quan giám-quốc nhất định thì thôi.

Cuộc thi thơ

Của Nhà-văn Quốc-sử-quán

MMCCXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tới Giám qua chơi cảnh la làng.
Quan giáo thấy bàn tung phách khỉ,
Đèn trời sáng rỡ tỏ hồn trung.
Bút đề khanh-tướng đầy tàng-miếu,
Thơ vịnh vương-công khắp Nhị Nùng,
Chung đỉnh ngày thêm ơn lộc nước,
Tràng tu Bảo-hộ lại ra công.

MMCCXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đào thống nhà nho mấy nẻo vẫn sùng.
Lễ-nhạc uy nghi nền tráng-lệ.
Xuân-thu tế-tự thực ung-dung.
Truyền khanh-tướng coi đường bệ
Sử đề hoa vương công thấy hãi hùng.
Kẻ đã bao lâu nay vẫn đó,
Trải tu Đinh, Lý, Nguyễn càng đông.

Dương-Hồng
83, Phố Bắc-ninh, Hanoi

MMCCXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ uy-nghi lính ngửa trông.
Muôn nhân cung tường hương lửa rực
Tứ bề Nùng Nhị gió trăng trong.
Khuê-văn lần trước trở như đá,
Kỳ-thành tòa sau vững tựa đồng.
Trải Lý, Trần, Lê thay đổi mãi,
Tôn sùng đạo Khổng một bầu lòng.

Dương-xuân-Hoa
23, Phố hàng Dầu Hanoi

MMCCXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vượng khí trông ra đến Nhị Nùng.
Cỏ tạo hình hiện nền nếp cũ.
Tân thanh hoa dục khói hương xông
Xuân thu kỷ-niệm bao người trước.
Miếu vũ cương-thường tỏ một lòng.
Thế cục long hư vẫn chửa mất,
Một nền văn hiến vẫn tôn sùng.

Nguyễn-ngọc-Quỳ
12, Bd Paul Bert, Nam-định

MMCCXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vẫn miếu ngày nay tuổi hạc trông.
Bể học mênh mông dòng chửa cạn.
Rừng nho rối cách bóng còn trong.
Một nền kỷ-niệm công khi tạc,
Mỗi tấm văn-minh đã chúc mong,
Trời đất tuần hoàn khi bĩ thái,
Làng văn qua đó lẫn vui lòng

Nguyễn-đi-h-Nghệ
12, Bd Paul Bert, Nam-định

MMCCXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Vua Lý xây nền đạo đức chung.
Miếu dựng muôn-năm trong trấn Bắc,
Văn soi sáng mãi khắp trời Đông.
Á Âu nay dẫu pha tân-học,
Không Mạnh xưa còn trọ tạ cựu-phong
Khoa giáo đời đời bia đá tục,
Xin to điểm lại nét son sông.

Nội sĩ Tuy
Làng Đan nhiễm, Bắc ninh

MMCCXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giới thưởng khen thay bực nữ trung.
Hoa-cảo trăng ba làn sóng Nhị,
Văn-chương khoa thấy ngọn non Nùng
Cuộc đồng bảo thực cầm xe mới,
Mỗ lỗ cầm canh mộ gánh chung.
Cụ Lý đi đâu còn miếu đó,
Tu-mi văn-sĩ nhớ hay không ?

Lương-minh Luân
50, Rue des Eventails, Hanoi

Tin Nam-kỳ

Bắt được súng đạn

Quan chánh sở Mật thám đô xét đã lâu ở các miền giáp giới Nam-kỳ và Cao-mên bây giờ mới thám ra rằng ở nhà một nữ tì Khách tên là Trần-Thọ ở làng Trà-phô có chứa súng đạn lậu.

Ngày 2 avril, bắt thình lình đem lính đến khám nhà người Khách ấy, quả nhiên bắt được nhiều đồ quốc-cấm không kể những khẩu súng kiểu 1892, lại còn thuốc đạn súng ống, đủ các thứ và ở trong một cái hầm lại thấy những cưa, những rìu, điềm-sinh và sắt nữa.

Hỏi tên Trần-Thoại những đồ ấy ở đâu đến, thì hắn nói làng tùng không trả lời được xuôi.

Lính mật-thám lại bắt được ở làng Trà-tiên (tỉnh Hà-tiên) một người Cao-mên tên là Ven trong mình mang một khẩu súng nhỏ lắm. Hỏi thì thấy khai rằng mua giá một đồng bạc.

Người Cao-mên ấy lại cung cấp một khoản này nữa : mấy hôm trước mấy người kỳ mục làng Trà-tiên thấy ở trong rừng một cái trảng nam có tên là Hương Quan chỗ hẻo mật thám nghi cho tên Ven về việc ấy mang ấy, có hỏi thì hắn khai rằng một hôm hắn đi với mấy người Cao-mên khác là tên Top, tên Xai, tên Kê và tên Ngnet sấu tên Hương nữa trong ba hắn, không biết vì cớ gì, đi lớp ấm đạo đưa nhau vào chỗ hoang tên Hương ở tên Top bỏ ngã xuống tự đã tử thương, nhưng lại dùng dây cột lấy tên Top lại ngành lại chém chết tên Hương, khi tên này chết rồi thì tên Top và mấy đứa kia khiêng xác quẳng vào rừng.

Tên Ven đã bắt giữ rồi, còn mấy tên phạm kia thì hiện đương gấp bắt.

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ 29 độ
15 giờ 34 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch
Thứ-năm 17 Avril 1924
Jeudi Vatel

Âm-lịch
14 tháng ba, năm Giáp-tí
Bính Thìn Đinh
Hành Hỏa Sao Dực Trực Khai
Kỵ : Kỷ-sửu, Tân-mão, Tân-tỵ, Quí-mùi, Quí-dậu, Quí-hợi, Nhâm-ngọ, Thương-quan, Kiết-thần, Ngũ-hư, Văn-danh, Trị bệnh, Đi xa, Giải trừ, Khai-thị, Tạo-tác, động-thổ, Thu-tụ, Giá-thú, Tương-hương, Lập-khoán, Giao-dịch.

Giá bạc — Số từ ngày 16 Avril 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 50

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 16 avril* 1924 3% 54,45. 3% Thực hoàn vốn dân 65 25 — 1917 58,57.
4% 1916 57 90. 5% 1915-1916 69,75.
— 5% 1921 87 25. — 6% 1920 88,17.

Tin tàu. — Tàu *Amiral Nielly* mang thư sáng, Pháp đến ngày thứ bảy 19 avril nam hồi 5 giờ sáng ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane và Saigon.

Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống chuyến xe lửa 2e giờ 7 phút tối 18 avril.

Máy tòa mới và chức mới sắp đặt. — Trong kỳ Hội đồng chính phủ thường-trực ngày hôm qua quan Toàn-quyền đã định đặt lại sở Kinh-lễ riêng ra và đặt thêm một sở kiểm các việc canh-nông, mục súc và sâm lâm (Inspection générale de l'Agriculture et de l'élevage et des forêts).

Lại đặt ra mỗi xứ một chức thủ-hiến họ chính coi từ bậc trung-học trở xuống và thêm những chức chánh thanh-tra học-sự-vụ phụ thuộc với các quan Đốc-lý hiến-học-chính các nơi, từ nhơn nghị mới lấy thì tự nay các phòng Học-chính đặt ra mấy năm nay ở các phủ Hồ-giáo, Thống-đốc có thể bãi đi được.

RẠP CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 9 đến ngày thứ bảy 12 Avril 1924

THỜI-SỰ PATHÉ

NGƯỜI DÂN BÀ KHÔNG XƯNG TÊN

Là một tấn hài-kịch chia làm 5 quản của M. Maurice de Marsan

THỜI-SỰ ECLAIR

Sau nhà thời sự về chiếu :

NGƯỜI DÂN-BÀ KHÔNG XƯNG TÊN

Buổi hát ngày ba giờ ngày nhờ năm hồi 17 giờ 30

Đường Phủ-lỵ đi Nam-định mới rộng. — Quan Sứ Sơn-tây có hạ-lệnh Phủ-lỵ Nam-định hiện đương mở rộng và đắp cao thêm, vì đó là chỗ rất là khó khăn. Vậy muốn cho đường vào Trung-kỳ hoặc ở Trung-kỳ ra Hà-nội đi qua đây được êm, thì nhà-nước nay là Nam-định là Phủ-lỵ đã gửi Nam-định phải đi ra cho chóng. Chứa chừng 6 tháng thì mới xong.

Một cuộc chơi bóng riêng. — Tối hôm nay hồi 8 giờ, tại nhà Toàn-quyền có mở một cuộc chơi bóng riêng để mừng Nhiếp-chính vương ở Nhật-bản.

Cứ như báo *France-Indochine* thì quan Toàn-quyền Đông-pháp cùng các quan đi công-cán với ngài tại Nhật phen này về đem các phẩm-vật trong Nhật-hoàng-cung về dâng lễ thánh-hôn có thấy chưng bày trăm rưỡi cái.

Thi xe đạp luôn hai tối. — Đến tối thứ bảy 19 và chủ nhật 20 hồi 9 giờ tại trường xe đạp sẽ mở luôn hai cuộc thi lớn. Hai giờ liệt trở đi nhóc xe-đỏ, thì ban ngày thì nhóc lắm, bỏ về hết lại mở cuộc thi đêm thì rất phải. Như vậy thì mới có nhiều người đi xem được.

Ngạch quan-lại. — M. Đỗ-văn-Bình, hạng tư ở ven biển-sự (7.1) thư ký ông Sở Lục-sự, nay bổ ra-toán hạng ba và bổ đi châu Lộc-bình.

M. Đỗ-đình-Tuyển, tri-châu Lộc-bình, nay đổi đi châu Cao-lộc thay M. Mai Sinh tạ thế.

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói . . . . . 0 .10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh hương) học vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

3697

Cuộc đua ngựa. — Đến ngày chủ nhật 20 avril 1924, tại Hanoi sẽ mở cuộc đua ngựa là lần thứ chín. Chương-trình như sau này :

Giải Nhà-quê chạy 1.200 m.

Tên chuồng ngựa	Tên ngựa
Tango	Cyrano
Ng h-Hợi	Etoile
L. Đ Tiến	Long-má
Ng-văn-Nhân	Fend l'air
Cửa cấm	Ajax
Đ. K. Long	Promodo
Lê xuân-Nhân	Matador
Blanche	Défi

Giải Chistéra chạy 1.800 m.

Y...	Diavolo
Métropole	Bousky
Cửa cấm	Phidias
Lê xuân-Nhân	Isard
Blanche	Z za
	Abeille
Ng-huy-Hợi	De Thamex
—	Griffon

Giải Mahomet chạy 1.400 m.

Mé ropole	Surprise
Y...	Ouragan
Casablanca	Etincelle
Blanche	Bri e coeur
	B ûleur

Giải Pégase chạy 1 800 m.

L. B.	Cô Hiên
Lê-Tiến	Long-mã
Cửa cấm	Perrhus
Blanc	Na-cham
Đ K Long	Sept-pagodes
Ta-duy-Tư	S di
Ng-T-Khuê	Pri-long
Blanche	Long-cầu
Lê xuân-Nhân	Matador

Thuốc-lá Mani le vấn điếu to và vấn điếu nhỏ (cigares et cigarettes) tốt thượng-hạng và khói rất thơm.

Thuốc-lá Hoa-kỳ vấn nhỏ (cigarettes) hiệu « Camel ».

Bán tại : số 36, phố Đường Huế (Chợ-hôm) Hanoi. 3822

Hát cải lương Saigon. — Chúng tôi là sinh-viên Nam-kỳ trường Cao-đẳng Đông-pháp có kỳ-hiệu « *Bến tình bên nghĩa* » tối chủ-nhật 20 avril này tại nhà hát Tây lớn. Tiền thu được bao nhiêu sẽ quyên cả vào hội « Việt-Nam thanh-niên ».

Vậy xin kính mời bà con Hà-thành đến xem cho đông, trước là mua vui sau là vì nghĩa, để tỏ lòng nhiệt-thành của chúng ta đối với những việc công ích.

Đào kép toàn là người Saigon cả, không quyên tiền, phát chương trình. Khởi hát từ tám giờ rưỡi.

Giá chỗ ngồi :

Loge de face	2$ 00
Fauteuils d'orchestre — balcon de face	1 , 50
Loges de côté Baignoirs	1 , 00
Fauteuils balcon de côté	0 . 50
Galerie 1er et 2e rang	0 . 30
3e de, e rang	0 , 3

Ban vé từ 8 giờ sáng ngày thứ bảy và ngay chủ nhật tại nhà hát Tây.

Sinh-viên Nam kỳ lại cảo

Hội Sán-nhiên-đài được tưởng lục — Quan Đốc-lý Nam-định vừa rồi có thưởng cho hội-đồng trị sự hội Sán-nhiên-đài một đạo tưởng-lục về những tấn kịch mà hội đã diễn tại Nam-định trong ngày đầu năm tây mới rồi. Hội Sán-nhiên-đài được thưởng như vậy thật là đích đáng, chẳng những ban hát nổi danh ở đất Hà thành mà thôi, từ nay trở đi lại được tiếng khen cả ở miền Nam nữa.

Ai tín. — Bản-quán được tin buồn rằng bà Bùi-sơn-Trần là lệnh-ẩu quan phủ Bùi-thiện-Cân và mẹ nhẩu quan huyện Từ-bá-Trực : vừa tạ thế ngày hôm kia tại quí-xá ở hàng Đào, năm nay bà hưởng thọ 53 tuổi.

Sáng hôm nay đã cất đám an táng tại làng Nhân-mục.

Bà Sơn-Trần chỉ được có một con trai, góa từ năm 23 tuổi mà ở vậy để thờ cúng cô mẹ chồng và trông nom việc gia-đình cho cụ Án Bùi, thật là một bậc tiết phụ hiếm có. Nhân dịp này, bản báo có lời kính viếng bà và chia buồn với quí quyến.

Lời cảm ơn. — Từ nơi tản-mẫu, tổ-mẫu và ấu tổ-mẫu chúng tôi, có lời cảm tạ các cụ, các quan, các ông và các bà có lòng đến tế điếu cũng đến phúng viếng và đưa đám chị, mẹ, mẹ vợ, bác và bà chúng tôi là :

Bà NGUYỄN-THỊ-CHẤT

tạ thế ngày 11 tháng ba năm Khải-định thứ chín tại phố hàng Đào số nhà 57.

Trong khi bối rối, có điều gì sơ suất, xin thứ lỗi cho.

Gia-đệ :	Bùi-thiện-Cân, tri-phủ Ninh-giang
	Bùi-thiện-Cơ, tri-phủ Lâm-thao
Nữ-tử :	Bùi-thị-Quỳnh-Chiêu
Tế-tử :	Tư bộ-Trực, tri huyện Cẩm-khê
Thừa-tự Ngoại-tôn	Bùi-tường-Chiêu
	Từ bộ-Hứa
	Từ-bộ-Thao
	Từ-bộ-Thanh
	Từ-bộ-Vũng

Đồng gia quyến bái tạ

Hội Ái-hữu của ngạch Thương-chính. — Ngày 4 avril vừa rồi, hội Ái-hữu ngạch Thương-chính Đông-dương chi hội Hanoi, đã họp để bầu lại hội-đồng trị-sự trong năm tây này sau này :

Hội-trưởng M. Nguyễn-Tảo ; phó-hội trưởng M. Lê-hữu-Côn ; thư-ký M. Ng-văn-Nhiêm ; phó thư-ký MM Ng-văn Đính, Trần-ngọc-Trang ; thủ-quĩ M. Trần-mạnh-Kiêm ; phó thủ-quĩ M. Ng-hữu Bình ; trị sự MM Trần-bá-Cung, Nguyễn-Tuân, Đỗ-văn-Tiến, Bùi-đình-Hóe.

Việc bán dầu có chất độc. — Trong một số trước, bản quán có đăng về việc một hiệu Khách ở Hanoi bán dầu giả đã bị tòa đòi hỏi. Nay lại được tin rằng mấy thứ dầu ấy có chất độc, các bình lính lần vào đều bị độc cả. Dầu đem thí-nghiệm thì có một chất rất độc là acyle cyenhydr que. Dầu ấy xét ra là của hiệu Hợp Sang bán mà làm tại một xưởng nấu dầu của người Trung-hoa ở Haifon.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

86 13

BẠCH-TUYẾT LƯU-NGÂN

(Ngôn-tình tiểu-thuyết)

Truyện một cô nữ-sĩ người nước Anh, học rộng tài cao, khinh thân trọng nghĩa, cầm cái ơn tri-kỷ của người yêu, mà chịu đem đa thịt mình ra cho người thích chữ dẫu mảy rơi thì nát cũng chẳng quản gì đến thân. Cái nghĩa-tình hiệp-cốt các cô, thật vạn-cổ nữ nhân chưa ai bì kịp. Chuyện chép rất tỷ kỹ, vậy xin dịch ra để công hiến các bạn độc-giả.

PHAN-KHÔI-CẨM dịch-thuật

Thang bối ngập ngừng mà rằng :

Tư-đức qui-nương ơi ! tôn ý của qui nương tuy nhỏ nào, tôi không dám biết, nhưng xin qui-nương bấy rộng lượng, cho thân hèn được gửi chút niềm tây.

Tư-đức bấy giờ, có chiều e lệ, có về sượng sùng vì nàng vẫn biết anh chàng vẫn đã nhiều ý với mình, nhưng không ngờ chàng lại dám sỗ sàng bạo nói thế.

Nàng bèn đáp :

— Tiên-sinh muốn dạy gì, xin người cứ dạy.

Thang-bối khi đó, trông ngực đập hơn trống làng chàng bèn đánh dạn mà rằng :

— Qui-nương ơi ! Từ khi gặp gỡ, tấm lòng riêng rặng vì tình, những mong đại gương soi đến phận hèn, cho tôi được nương kẻ dưới gối, thì cơ ấy muôn đời mảnh kẻ, tôi không dám phụ ơn. Tôi cũng biết của tôi không đủ cung trần cười, tài tôi không đủ rạng khăn áo. Nhưng bộ dù lượng trên trông xuống cho thân hèn được nương bóng đài-trang, thì dù qui-nương có không bằng lòng ở Nữ-tây-lan, tôi cũng xin thu xếp trở về Anh-luân tức khắc, chẳng hay lượng trên nghĩ thế nào ? Tôi dám chắc rằng vì chăng xét tấm tình sâu, thì lượng trên quyết chẳng nỡ lòng từ chối ! (1)

Thang-bối nói đoạn, thì Tư-đức đứng làng hồi lâu, hoa hết trả lời làm sao cho nổi. Bụng nghĩ chàng cũng là một người nết na thuần cẩn, mà kết duyên với chàng, thì suốt đời cũng không phải lo đoi rét. Nghĩ đến đấy lại chợt nhớ đến Thẩu tư, chàng với ta vẫn chưa có tình ái gì với nhau, và bây giờ bề chân trời, mây ngàn bạc nói, sau này chắc đâu còn được lần nhau. Nhưng lại nghĩ chàng vì ta mà bỏ cả cơ vận, lắm lòng nghĩa hẹp lẽ nào ta đã vội quên. Và thiên hạ sự bất đầu mà lương, an cư lấy muộn đời mảnh kẻ, tôi không dám phụ ơn. Tôi cũng biết của tôi không đủ cung trần cười, tài tôi không đủ rạng khăn áo. Nhưng bộ dù lượng trên trông xuống cho thân hèn được nương bóng đài-trang, thì dù qui-nương có không bằng lòng ở Nữ-tây-lan, tôi cũng xin thu xếp trở về Anh-luân tức khắc, chẳng hay lượng trên nghĩ thế nào ? Tôi dám chắc rằng vì chăng xét tấm tình sâu, thì lượng trên quyết chẳng nỡ lòng từ chối ! (1)

Thang-bối nói đoạn, thì Tư-đức đứng làng hồi lâu, hoa hết trả lời làm sao cho nổi. Bụng nghĩ chàng cũng là một người nết na thuần cẩn, mà kết duyên với chàng, thì suốt đời cũng không phải lo đoi rét. Nghĩ đến đấy lại chợt nhớ đến Thẩu tư, chàng với ta vẫn chưa có tình ái gì với nhau, và bây giờ bề chân trời, mây ngàn bạc nói, sau này chắc đâu còn được lần nhau. Nhưng lại nghĩ chàng vì ta mà bỏ cả cơ vận, lắm lòng nghĩa hẹp lẽ nào ta đã vội quên. Và thiên hạ sự bất đầu mà lương, an cư lấy muộn đời mảnh kẻ, tôi không dám phụ ơn. Tôi cũng biết của tôi không đủ cung trần cười, tài tôi không đủ rạng khăn áo. Nhưng bộ dù lượng trên trông xuống cho thân hèn được nương bóng đài-trang, thì dù qui-nương có không bằng lòng ở Nữ-tây-lan, tôi cũng xin thu xếp trở về Anh-luân tức khắc, chẳng hay lượng trên nghĩ thế nào ? Tôi dám chắc rằng vì chăng xét tấm tình sâu, thì lượng trên quyết chẳng nỡ lòng từ chối ! (1)

(1 Đoạn này văn tây tả nhiều câu rõng rẽ khi quá khiêm mà lời nói dường như ngô nghê ấp úng, khác hẳn lối văn tây. Nhưng cái tình thơn văn tây, tôi không là chỗ đó. Một chàng thư-sinh, lời nói được tấm đầu đang trước mặt vị nữ-nhân, lời nói tôi không sao khỏi lông tung. Dịch sẽ xin sửa, nhưng văn điện thoại, không dám lấy ý riêng mà sửa đổi, xin độc giả lượng xét cho.

Trời trông đẹp tuyệt !

Tư-đức nói :

— Vâng ! Ông ta cũng có ngỏ lời, song nào ý chưa định, trong lòng tôi cũng lấy làm nể lắm.

Phu-nhân nói :

— Tôi có biết, người ấy là người hay đây. Nếu có phải duyên trời đưa lại thì thật là gái-anh-tài, tiết lưu vua đôi, không còn phải ân-hận gì nữa.

Kế đó lại nói :

— Thôi cái đó là cái việc trăm năm, nên chăng xin tùy ý liều thư, tôi cũng không dám nói lắm. Nhưng có một điều rằng, là nếu đến Nữu-tây-lan, thì xin tỉ nào cũng mời tiểu-thư quả bộ về chơi nhà tôi đã, rồi sau sẽ đi tìm bà con cũng chưa muộn.

Tư đức cảm kích mà rằng :

Đội ơn phu-nhân có lòng quá thương...

Phu-nhân không để cho nói dứt lời, liền lấy tay vỗ vào lưng mà rằng :

— Người ban thân-ái của tôi ơi ! Từ rày đừng gọi thế nữa nữa ! Cứ tên chị em thân thiết với nhau.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏng nhẹ,
15 chân kính
Mặt đá kim
cứng chống va-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Ber, — HANOI
2009

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ tư 16 avril 1924
ÔNG LỚN TUẤN-CHANH

Tối thứ năm 17 avril 1924
ÔNG LỚN TUẤN-CHANH
(Liên nối)

Hai tối hát thờ là dịp đông người góng hát hay, có các loại tuồng phong nghành ông Lớn trông rất rực rỡ.

Tối thứ sáu 18 avril 1924
KIM VĂN KIỀU
(Đệ nhất)

THÉATRE MUNICIPAL
COMPAGNIE
CHEFALO & PALERMO
DIỄN BA LẦN :
Tối thứ tư 16 và thứ năm 17 Avril
buổi chiều, buổi tối

MATINÉE POPULAIRE ET ENFANTINE
Jeudi 17 à 4 heures

GIÁ CHỖ NGỒI :

Buổi chiều		Bữi tối	
Loges.....	3 $ 00	Loges.....	3 $ 00
Baignoires		Baignoires	
Orchestres.	1 00	Orchestres.	2.50
Fauteuil		Fauteuil	
Orchestre.	1 00	Orchestres.	2.00
Balcons.....	0.50	Balcons.....	2.00
Galerie Amphi-		Galerie Amphi-	
théatre.....	0.25	théatre.....	0.50

NOUVEAUX TRUCS SENSATIONNELS

AI MUỐN CÓ NƯỚC XUỐI VI CHY NGAY Ở TRONG NHÀ

Ai cũng biết rằng nước xuối Vichy có những tính chất gì, và nước ấy dùng được những việc gì, đều vì sức khỏe của, về sở bệnh khác nữa, dùng nước ấy công-hiệu lắm.

Nhưng đến tận xuối, ấy mới phải thuốc thì tốn kém lắm, vì vậy bên báo chế Monnès, NHÀ BÀ CHƯƠNG có bán thứ muối Sels Vichy có thứ phải lem, có thứ cesi nhỏ, chỉ bỏ mấy thìa con muối ấy vào một lít nước đun sôi thì có nước Vichy mà dùng, không tốn kém là bao.

Nơi nào hiệu bảo chế NHÀ BÀ CHƯƠNG mà chưa có Sels Vichy.

Cửa cổ tự tận. — Một người buôn bán là Ng-đình-Phú, 42 tuổi, ở nhà Trạm số 40 lấy dao cửa cổ, rước nhà lên để tình. Cảu và đưa ngay vào nhà thương chữa. Nguyên do vì đâu chưa rõ.

Bị chó cắn. — Con chó của M. Ng-văn Ba làm ký-sư giấy-tờ ép, nhà ở hàng Cau số 36, ngày 13 vừa rồi cắn phải Mme Ng-thị-Ba ở tay cũng ở nhà ấy và một đứa con trai lên 9 tuổi là Vũ văn-Cả ở hai bên đùi, nhà ở ngõ Phất-lộc số 56 thì đã bắt đem vào sở Thú-y xét xem có phải chó dại không.

Một người con trai nữa là Lê-v-Su, 16 tuổi, nhà ở Hồ-gươm bị một con chó lạ ở đâu đến cắn phải, đã ba tháng nay, vết chết tại nhà thương Hanoi. Nơi cắn thấy còn bị chó lạ cắn đã cho nhiều âu mà cũng trình bày rõ cả. Bởi vậy sở Thú-y đã phải người về tận làng để xem còn những ai bị cắn nữa không và xét ra con chó ấy của nhà nào.

Cái nạn hàng nhảy — Hồi 10 giờ 45, về buổi sáng, ở đường Bonnal xảy ra nạn xe đá sỏi của nhà Quân-nghệ đụng phải chiếc xe cao su của ông hiệu P. P. B. số 496. Chiếc xe cao su bị gãy tan một bên tai chắn bùn, còn tên phu kéo cũng bị xây xát ngoài đôi chút.

Đến buổi chiều, vào hồi 5 giờ 45 thì ở đường Amiral de Beaumont, có một chiếc xe gỗ hiệu K Y số 1773 đang chở khách từ nhiên đồ rau đồng kênh, xét ra thì chiếc xe gỗ đó vì đã quá nặng nên một bên bánh long hết đũa mới khốn nạn làm vậy, nhưng may cả người kéo lẫn người ngồi đều vô sự.

Ô! xe có như thế thật ngược-bẻm thay, bà con có đi xe phải nên cẩn-thận.

Tin chó dại. — 14 con bắt ở vùng Hàng-kh k ông có ai lại thuộc đã đem giết chết. Hai con chó nữa của hai ông lạc hồi nhất từng ý 13 trước cũng đem giết chết.

Một con chó của người Tây đem vào sở thú y xét từ ngày 2 avril đến giờ không thấy có bệnh dại nên đã giao lại trả chủ.

VIỆC KINH-ĐÔ

Những người được thưởng kỳ thi đấu xảo. — Ngày 25 février 1924, tại phủ Khâm-sứ có họp một hội đồng để xét những kiểu vẽ thi về kỳ đấu xảo tại Paris năm 1925. Hội-đồng ấy có những ông sau này :

MM. Dorer, Gros, Dufresne, Romet, Tassel, Peyssonneau, Nguyễn-văn-Bằm, Lê-văn-Miễn.

Hội-đồng đã xét và thưởng cho những người họa-công có tên sau này :

Ban thứ nhất :

MM. Tôn-thất-Sa,	100p.	kiểu đồ bằng chạm,
Phó đức-Thành,	100p	kiểu tủ-nhỏ,
Phó đức-Thành,	60p.	kiểu vân trần.
Ng-khoa Toàn,	30p.	kiểu đồ bằng chạm,
Văn-viễn Lang	30p	kiểu vân trần.
Et Ec. Profess	60p.	kiểu bình phong,
Tôn-thất-Sa,	100p.	kiểu bàn giấy và ghế.
Details, Phó đức-Thành,	60p.	kiểu bà, ghế ngồi,
Ng-khoa-Toàn,	60p.	kiểu bàn
Văn-viễn-Lang,	30p.	kiểu bàn giấy,
Phó-đức-Thành	50p.	kiểu đèn và hộp mực,
Ec. Profess	30p.	kiểu trần chạm.
Phó-đức-Thành.	20p.	kiểu nệm tựa lưng.
Đỗ-văn-Đi Ngọc,	20p.	để đề tượng.

Ban thứ nhì :

MM. Quan-An, Phú-yên	20p.	các mũ nương bắt tr,
Phó-đức-Thành,	2 p.	các kiểu bàn để đèn.
Trần-đình-Nghị,	20 .	kiểu tiêu ở sao,
Phó-đức-Thành,	20p.	kiểu tiêu ở sao,
Lê-tương-Đức,	20p	kiểu thêu ở sao,
Ng-khoa-Toàn,	20p	kiểu thêu ở sao,
Trần đình-Nghị,	5p	kiểu thêu ở sao

Ban thứ ba :

MM. Phó-đức-Thành,	20p.	kiểu tủ sách,
Phu-tam-Ký,	25p.	kiểu giá sách,
Ng-văn-Liên,	10p.	kiểu nhạc khí,
Hương-Cao.	10p.	kiểu kỷ trác và y phục.
Lê-Ba,	10p.	kiểu đồ chơi bằng gỗ.

VIỆC BẮC-KỲ

HẢI-PHÒNG

Cơn nước lên xuống. — Ngày thứ sáu 16 avril 1924 :

Nước lên 28 phân vào hồi 0*40 buổi sáng ;

Nước xuống 11 phân vào hồi 0*12 buổi trưa.

Ngày thứ bảy 17 avril 1924 :

Nước lên 26 phân vào hồi 1*54 buổi sáng ;

Nước xuống 11 phân vào hồi 0*40 buổi chiều.

Ngày chủ nhật 18 avril 1924 :

Nước lên 24 phân vào hồi 3*05 buổi sáng.

Nước đứng con về buổi chiều ;

Mấy cuộc đấu võ làm phúc. — Tối hôm nay 19 này, tại nhà Nhảy-lầu Hải-phòng sẽ có một hội đấu võ rất thân thiết, do một *Sporting Club* ở Hanoi tổ chức và mời *Il tel du Commerce* đến giúp. Tiền tiền được sẽ quyên cho những người mù về cuộc chiến tranh. Chủ-nhật hôm nay lại có hội hiện quan *docteur* Fontan là đã-biết của Bắc-kỳ tại thương Hải-dương thuốc-địa.

Giá chỗ ngồi như sau đây :

Ring	2 $ 50	Premières	1 $ 00
Balcon	2. 50	secondes	0. 50
Orchestre	2. 00	Troisièmes	0. 30

Vé bán tại nhà M. Orpière 34, rue Paul-Bert, sáng từ 8 giờ đến 11 giờ và chiều từ 2 giờ đến 5 giờ, và tại nhà Nhảy-lầu từ 5 giờ đến 7 giờ chiều. Các vé bán ngày từ hôm nay.

Các tay đấu võ là :

Capdet	đấu với	Lambard	
Rivière	—	Lam	
Desfedmi	—	Giacobi	
Quyinh	—	Dang	
Giraudet	—	Tho	

Bánh đậu mùa. — Sáng ngày mùng bốn tháng 7 giờ rưỡi, người ta vớt được xác một đứa con trai Khách chừng 2 tuổi con về bệnh đậu mùa. Quan-sát-sự lại kiểm hỏi lâu mà không thấy có con của nhà nào cả, bèn đã cho đưa vào nhà xác để đưa đi mai táng.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Một sự tốc-nhớ của hàng tỉnh. — Mới nghe tin rằng quan công sứ Lesterlin xin hồi hưu, trong hàng tỉnh ai cũng lấy làm tiếc mến, vì ngài là một vị quan chân tình đã làm ích lợi cho dân bết bao nhiêu là việc công ích.

Thật thế từ ngày ngài đáo nhậm tỉnh này, ngài một lòng khai hóa cho dân, như việc nghĩa-thương, việc cải lương các xã, việc mở các chợ, việc bao đê để thêm ruộng cấy cho dân, việc lập các trường học tại các thôn quê. Tại thành-phố thì trước biết bao nhiêu là đất bỏ hoang, nay ngài đã mở thêm ra được nhiều phố mới, kể cả đến hơn 3 0 nóc nhà gạch mới làm, thành-phố trở nên sầm uất. Ngài lại giúp cho lập nhà thương một cái nghĩa-địa cho người Nam ta, còn biết bao nhiêu sự công ích khác nữa do một tay ngài lo liệu giúp đỡ cho thành công quả, không sao kể cho xiết được.

Lại đi như việc cầu cống, đường sá, ngài tây đều mở mang tiện lợi cho việc thông thương, các đâu đấng đều một lòng cảm tạ vô cùng.

Ấy cái tình ngài xử lại như vậy, còn dự tính ngài sắp lại là từ lễ làm. Vì vậy nên được lin ngài hồi hưu, thì các dân đẳng trong hạng tỉnh, đều mất lòng mến tiếc, mà vô cùng, không nói làm sao cho xiết.

T. B. Tân-văn

Xem tiếp theo trang thứ tư).

HIỆU
MINH-DƯƠNG
MAI-CHÍNH TỔNG-CỤC
Của Bông pháp Yên-thảo công-ty
HÀN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giáo phố hàng Gà số 83

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có từ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không nhu có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Hoặng mê-ng? thêng năm, nhiều-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phong tới chiếu phê rằng :

Chiếu-sang đã được phòng cho MONTÈS qui bằng, có nhã rằn một thứ rượu bổ để bồng tục đương quo rất hay, dùng nào giu thường, trước lạc phê thì giới cho qui được phòng chữ-nồng để là hoàn-gia.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bán-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bảo-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư
tờ báo này.

白告

CAO-BẠCH

Muốn bán một nhà máy làm Dầu và Xà-phòng ở xứ Bắc-kỳ và một miếng đất rộng, một nhà máy Cưa, một nhà máy Gạo.

Ai cần mua các nhà máy rất có lợi ấy, xin cứ hỏi quan Lục-sự kiêm Quản lý văn-khố HENRY ở Haiphòng thì ngài sẽ bảo các cách-thức cho.

Số 11

Ngũ mỹ Tái-sinh-duyên

NGUYỄN MỘNG-HÙNG dịch thuật

Tiên-lâm lắng-nghe, đành rơi quyển vở ở trong tay áo ra. *Đồng-nhân* với vàng nhặt lấy xem. Xem xong, nàng hỏi nỗ giấu mà nói to lên rằng :

— Nếu vậy thì nhà-ngươi kiếu nào cũng đi mà con gái quan Đề-lĩnh mà đem chính bỉ nói với công-tử con quan tể-tướng đi! Dù văn không hay, cũng không gì nếp ở bây vào như thế! Này này! Có thử xem việc hôn nhân của hai nhà này về sau có thành được hay không.

Nói xong, nàng lại bảo *Hoa-văn-phương* rằng :

Quyển văn của cháu đây!

Hoa văn-phương vẻ mặt đỏ bừng, cầm quyển văn xé tan ra, rồi ném xuống đất. Cũng không cho cứ chi nữa trực khắc lên kiện trở về. *Hoa-văn-phương* đi khỏi rồi. *Đồng nhân* xét bao phiền-não, cũng dung dây lui ra.

Tiên-lâm tiễn ra đến cửa ngoài, chắp tay vái chào mà rằng :

— Xin ngài chu toàn cho, chớ để lỗn thương hòa-khí!

Đồng-nhân không trả lời, thẳng đứng về *Hoa vương-phủ*. Khi vào tới nơi, chẳng nàng nói, chỉ vuốt mặt thở dài. *Hoa-văn-phương* dò hỏi tước-mật, cũng hãy còn nằm nỗi giận mà ngồi xuống ghế.

Đồng-nhân thấy quang cảnh như vậy, liền nói :

— Nàng chớ giận đưa nhau sang nhà bọ *Tiên*, sự thế làm sao mà phiền-não như thế?

Đồng nhân thuật chuyện đầu đuôi cho nghe, rồi lại nói :

Thôn-mười người thì chẳng có đứng cảm tức hay không!

Đồng-phương nói :

— Nhà ấy tưởng không dám khinh-bỉ chúng ta như thế!

Đồng nhân nói :

— Nếu ta để hai nhà kia kết-thân được với nhau thì ta còn thể diện nào nữa!

Hoa văn-phương nói :

Chau sẽ có kế, cũng phải bắt-tất phải tức-giận.

Lại nói chuyện *Chu-hay* thấy *Đồng-nhân* cùng *Hoa văn-phương* không bằng lòng mà bỏ đi, mới bảo *Tiên-lâm* rằng :

— Hễ tức-giận thì mặc hắn, chúng ta đây cứ chọn ngày tốt làm lễ kết-thân.

Tiên-lâm nói :

Ngài rồi cứ phải!

Chu-hay cảm-tạ rồi cùng *Phàng-bức* ra về. Khi về tới nhà, *Lâm-hương* bỏ rằng :

Việc khảo sát văn-thơ, sự-thể thế nào?

Chu-hay cả cười và thuật chuyện đầu đuôi cho nghe. *Lâm-chương* nói :

— Tôi trông *Hoa văn-phương* vẫn không phải con nhà nghèo hèn. Ngày nay đã bèn xấu như thế thì thôi hẳn từ đây không còn lên mặt với ai! Việc hôn-nhân bỏ là tất-nhiên. Ngỡ vì kỳ thi sơ sơ, ngày mai tôi phải khởi hành tiến Kinh, các việc sau này xin nhờ *Chu* tiên-sinh nhất lòng trông-nom giúp.

Chu-hay nói :

Xin vâng!

Nói xong, vào từ ra về. Ngày hôm sau *Lâm-chương* từ biệt em gái là *Lâm phụng-ân*, rồi khởi hành tiến Kinh. *Thang-bưu* và *Phùng-bức* cùng đi tiễn chân xuống thuyền. Khi đến *Dương-châu*, ba phải đợi trong mấy ngày nữa mới có thuyền đi, ba người tìm vào nhà trọ.

Thang bưu nói :

— Tôi nghe *Dương-châu* này là một nơi phồn hoa đô-hội, nay nhân được thư-nhàn, chúng ta nên đi dạo xem phong-cảnh một phen.

Lâm-chương nói :

— Phải đấy!

Ba người cùng nhau tiến vào trong thành, trông thấy đường ngang lối dọc, phố nọ chợ kia, kẻ đi người lại tấp-nập. Lại có các thầy xem tướng, xem số, xem chỉ-tay, người xem xăm-xit tất đông.

Đi qua một cửa hàng kia, có treng thấy cái chiêu-bài bằng vải, đề chữ rằng :

« *Giang hữu, Diêu-hạ phong thần-tướng kinh nhân* ».

Hai bên lại có kèm đôi câu đối rằng :

« *Ba tắc trời thần, đoán được việc sống rồi chết sống.*

« *Đôi con mắt thánh, ngắm xem cuộc thế dở hay* »

Thang bưu ngẩnh lại bảo *Lâm-chương* rằng :

— Nga định tiến Kinh, cũng nên vào đây xem một bài tướng.

Lâm chương trong tổ vẫn định xem tướng, lại nghe lời *Thang bưu* nó, chỉ hợp ý nhau, mới bước vào cấp tay vái chào mà rằng :

— Xin kính chào tiên-sinh!

Diêu-hạ phong trông thấy ba người bước vào đều là học văn-phái, mới vội-vàng đứng dậy tiếp đón mà thưa rằng :

— Xin mời ba ngài ngồi!

Ba người cùng ngồi xuống ghế.

Diêu hạ phong nói :

Xin hỏi ba ngài tôn-tính là gì? quý quán tại đâu? đi tới đây có việc gì?

Thang-bưu trỏ *Lâm-chương* mà bảo rằng :

— Ông này họ *Lâm*! ngày nay tiến Kinh.

Sau lại trỏ chàng *Phàng bức* mà bảo rằng :

Ông này họ *Phàng*, còn tôi đây họ *Thang*, người ở *Chiết-giang*!

Lâm hương nói :

Xin nhờ tiên-sinh đoán giúp, xem tướng tôi sau này tốt xấu thế nào?

Diêu hạ-phong ngẫm nghĩa hồi lâu, rồi nói :

— Tướng ngài thiên-đình phong-mãn, địa đốc phương viên, sau này tất có ngày làm tới quyền lừng-lẫy vậy.

Lâm-chương hỏi :

— Khoa này liệu chừng có đỗ được không?

Diêu hạ-phong lại ngẫm-nghĩa rồi nói :

— Ngài tuổi tính ch ấu mệnh, trong khi đi thuyền, nên phải cẩn-thận mới được. Còn việc công-danh thì xuân này chưa ắt thua gì, nhưng đến thu sau sẽ có đại-qui-nhân để-bạt, bấy giờ quyền cao chức trọng, sinh sát ở trong một tay.

Khi xem tướng *Lâm-chương* xong, *Thang-bưu* liền nói :

Tôi cũng xin nhờ tiên-sinh xem giúp.

Diêu-hạ-phong nói :

— Xin ngài nghỉ ngày mấn.

Thang-bưu mới nghĩ ngợi-ngần để cho *Diêu hạ-phong* xem tướng. Đại-phàm những người nói nhỏ, hễ thấy có người lạ đến, thường hay xem xét đứng xem. Bấy giờ ngoài cửa *Diêu hạ-phong* đương vong vong ngoài cửa sổ, *Thang-bưu* một bỏi, vừa toan cất mình nói thì một người bằng có một chàng tướng-mạo đương đường, mình-mẩy hơn trượng, lách qua mọi người mà tiến vào. Liếc sau lại có mấy tên gia-đinh nữa.

Số là chàng ta vừa đi đến đấy, trông thấy đông người đứng xúm xít, không hiểu chuyện gì, mới lách vào xem. Khi vào tới nơi, thấy một ông thầy-tướng, đang xem tướng cho một người, chàng ta cũng cao-hứng muốn xem tướng.

Chàng ta không chịu đứng đợi, lại lấy tay gạt *Thang-bưu* ra mà bảo *Diêu hạ phong* rằng :

— Hãy xem tướng cho tôi trước đã! *Thang-bưu* nổi giận mà rằng :

— Anh này mới vô lễ chưa! anh vào sau tôi mà lại dòi xem tướng trước tôi là nghĩa làm sao!

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Ai ngay ai gian? Hôm 17 tháng 2 ta có hai tên lính lệ phủ Tĩnh-gia đi công sai qua làng Dự-quán, thấy làng ấy đương làm lễ kỷ-phúc, cũng nhau rẽ vào chơi, lý-dịch làng ấy mời vào thiết đãi lại đình. Nhưng không hay vì cớ sao đương khi ấy bỗng nghe trong làng vang-la, hô-hoán rầm rầm, người làng và lý-trưởng vội vàng chạy về, thì đã thấy vợ tên Định tay giữ một tên lính mà mồm thì kêu làng ở trong buồng nhà nó, còn một tên thì chạy mất. Lạ thật, không biết hai tên ấy lẫn đi lúc nào mà nhanh thế!

Sau có thầy đội đến thu-xếp cho yên, nhưng làng ấy không nghe, rồi lý-trưởng lên trình quan. Quan liền phái khám, khi phái về thì tên lính vừa khỏe vừa khai rằng: « Làng này kỷ-phúc mà lại đánh bạc, tôi vào bắt bạc, nó lại sinh tình. » Khám xong thầy phái-viên gông cả làng và lý-trưởng giải về nha tổng giam. Chưa hay việc đó sử phân xử ra làm sao?

Giáp-nhân lại cảo

TOURANE

Chớ khá trách ai. — Mấy hôm nay nghe có lắm kẻ hay trách về sự đi thăm người bệnh độ rày rất khó khăn, vì lệ ngăn cấm vào nhà bệnh thực là nghiêm nhặt. Nói như vậy thực là đúng lắm; nhưng hỏi lại cho kỹ, thì cái sự nghiêm cấm đó, vốn không phải tự trong sở y-tế muốn bắt ngặt ai làm gì, mà đó lại chính là lỗi bởi người ngoài, tự mình tác nghiệt vậy.

Nào những khi được người ta dung tăng cho vào ra dễ dàng sung sướng, thì có ai biết cảm cái ơn tế ấy đâu, thấy người ta ở rộng rãi bao nhiêu, thì mình lại càng tỏ ra ý khinh dể bấy nhiêu, bảo người ta đừng bắt nghiệt sao đặng. Ai đời, những việc thù bẩn trai gai với nhau, mà đến lúc đi dưỡng bệnh rồi cũng còn sinh sự ngấy ngà, làm rối loạn cả trật tự, quấy nhiễu đến sự bình tĩnh, khiến cho kẻ đau yếu không được yên ổn nghỉ ngơi; thôi nào linh tráng, nào học trò, vô ra ồn ào, rất là lộng lược.

Ngẹ nói có một cô nữ học-sinh nào đó, nhân dụng chạm vào đâu, bị thương ở bàn tay; mới vào điều trị có mấy hôm, mà rồi trai gái rập rềnh, làm cho đến nỗi lôi thôi như vậy; thế mà bảo người ta không ngăn cấm, không trông trị, để cho được thế nào nữa mới bằng lòng kia! Nghĩ như vậy, không trách người ta phải cấm chắp, phải đề phòng, còn kêu van gì được, thực là đáng kiếp lắm.

X. lai cảo

Trồng dậu. — Sự trồng dậu ở đây đã bắt đầu từ hôm thứ năm, 11 avril này, buổi sáng trồng trong nhà thương, buổi chiều trồng tại công-quán, nghe nói tự ray thứ năm nào cũng có trồng cả, thực là một sự đáng mừng thay.

Nhưng chỉ phiền cho một nỗi người mình những khi đông dảo ồn-ào không thể nào giữ được trật tự, hình như chỉ mạnh ai nấy được, không phải vọ gì mà nhường nhịn ai; — nỗi thế cho nên dầu có bị roi mây quất vun vút trên đầu cũng không kêu trách ai được, chỉ tổ làm thiệt hại lấy cho những kẻ biết giữ gìn.

Mỗi buổi trồng có bốn người cảnh-sát, và hai người phụ nhà thương, ma đan áp khoảng nỗi, xem như ở trong công-quán, họ đè ép, chen lấn nhau đến nỗi vỡ cả cửa kính, xô cả bàn; những đứa trẻ bị chẹt kêu khóc rầm lại, có đứa bị xây xát cả thân thể.

Đến bao giờ cho người mình biết giữ trật tự trong những lúc đông người như kia.

ATOPHAN-CRUET

THUỐC ATOPHAN-CRUET

là một vị thần hiệu không có pha chế nhiều món

Mỗi hoàn 0,50 cr. (uống từ 3 đến 8 hoàn trong 24 giờ)

TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẠT-LÉO VÀ GÂN-CỐT

THUỐC PHÁP Trữ tại: 6, Rue de Pre-de-la-Mule, PARIS Ở PHÁP QUỐC LẠM

Cũng có bán tại: Ecrt. M. CHASSAGNE, Pres. Haiphong, L. BOURGUIGNON, Phuc, và các hiệu bào-chế khác.

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh căn biết đích xác; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tàn cho đến cực tinh tế thần hiệu, đã qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thư về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách lĩnh hóa giao ngân; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi:

Bạch-trực, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, liệt tinh, loãng tinh, đau lưng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, hết toại, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

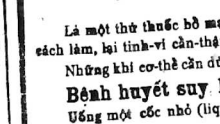
Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu mục, đau mắt mảng mộng, mỗi chai 2 hào.

THUỐC LẬU SANTAL MONAL

Sự nóng buốt ở bệnh lậu thường hay làm cho đau đớn ở trong đường niệu-tiện, bàng quang, quả thận và làm cho mau mọc lên ở các bệnh nóng buốt mà đã ảnh nhiễm vào các cơ quan ấy, sang dùng thuốc *Santal Monal* thì thực là dễ khỏi, vì thuốc này điều-trị ở trong, khi uống vào thì làm lẫn với nước tiểu mà thành ra xanh và rửa rày những vật bẩn đã sinh ra bởi sự nóng buốt.

Khi mới bắt đầu có mủ mà dùng ngay thuốc *Santal Monal* thì hết đau đớn, hết sưng, hết buốt, và không cần uống bệnh lên được nữa. Phải nên biết rằng vì sự nóng buốt thường hay sinh ra đau ngọc-hành, bàng quang, quả-thận, và chuyển sang các cơ quan khác mà có thể sinh ra bệnh nặng được. Thực như vậy, cái sự nóng buốt ấy lại còn chuyển sang chân-huyệt, lần sang qua thận mà sau lại nhảy lên đến tâm can tỳ phế được nữa.

Vậy thì khi mới bắt đầu có mủ phải nên cần mà chữa ngay bằng thuốc *Santal Monal*, như thế mới có thể khỏi hẳn được, mà không hại gì đến sức khỏe cả, và mới có thể cạnh tranh với đời được.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2088

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng: phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres

Những số tiền trong hết hào mới trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 0$,00 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay timbres de dimension.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc ai để các ngài so-sánh và xay-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mạnh lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ năm chai trở lên có trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

2090

MỚI SANG NHIỀU

Chục xe — Nan hoa — Vòng bánh

Vải cả-cuống lợp mui — Cao-xu hơm và Cao-xu đặc vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

7, *Boulevard Bobillot, Hanoi* 2089

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÒ-BA)

RUE PAUL BERT, HANOI

Pétrole Hahn, nước gội đầu vệ-sinh, và trừ bệnh rụng tóc rất công-hiệu, dùng không có điều gì ngại, mà lại không có bộc lửa.

Một lọ: 7 fr. 00

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗 補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông L. BLANC *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晚午各啞每各啞沒喊醒歌咳精

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC

2090 *81, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi*

RƯỢU CỦA ÔNG CỐ DANH TIẾNG LAROCHE CHẾ RA HIỆU LÀ

QUINA-LAROCHE

THUỐC UỐNG BỔ TANG PHỦ VÀ TRỊ BỊNH RẾT CHẾ RA BỞI CÀY THUỐC QUINQUINA

Trước nay tay làm đã nổi tiếng trong thiên-hạ đều đã công biết không có thuốc nào hay hơn nữa làm cho bổ sức lại, bổ tạng phủ, trị bịnh rất làm cho ăn ngủ, thuốc đó lấy làm lợi có thể gian ai không đều quên đặng.

Ai ai dùng nó cũng đặng, những là người bịnh con cũng đặc hay là con người yếu đuối, bổ sức lại các bịnh làm cho con người yếu đuối, bà trẻ hoa, bà chăm mạo rức ngực, rét hoa sun lưỡi rắng, trắc rét trong tì vị các bịnh đi đâu dùng chắc tay thuốc Quina Laroche đặng.

Con ai nuôi nay và con gái lớn đang lớn cũng đều bổ sức lại khi thấy sinh sáng, cũng như mấy bịnh kể trước đây đều nên uống thuốc Quina Laroche.

Những người nào ở xứ hay có thấp rét cũng chẳng nên quên dùng thuốc đó.

Các bịnh kể trên đây thuốc đó trị lấy làm mau và chắc. Chẳng những bịnh sẽ trừ hết mà thôi con lại ngày sau trong bịnh mạnh khỏe, lại thêm sức sực, ăn uống ngon có chứng và chừng ta giảm kém thuốc đó rằng: Xước ngọc khanh của Thiên-thần chế ra (Liquids de Jade) lời tục ngữ của người Tàu cho những thứ thuốc trị bịnh hay hơn hết thấy không thuốc nào bằng.

Từ khi chúng ta bán thuốc Quina Laroche thì chúng ta có đăng cả vong giấy rằng và cho dán ơn của mấy người bịnh và cả vong giấy của các quan tương y khắc nông lòng ta.

Rất lại thuốc nước Quina Laroche là một thứ thuốc làm lợi cho người hơn hết thấy.

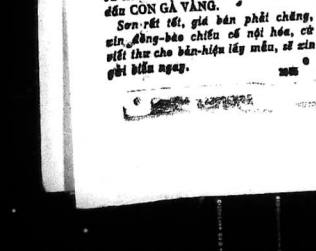
CÁCH DÙNG

Rượu Quina Laroche phải uống từ một tý tới ba tý có tán theo chai rượu trọn một ngày trong hai bữa ăn. Cần muốn trị bịnh rét thì mỗi một khắc đồng hồ uống một tý, uống 8 tý trước cơ rét 2 giờ cuối, thì tý tý chot uống trước cơ nữa giờ.

Thuốc Quina Laroche thường thì uống không pha nước mà khi trời nóng nực thì pha nước vô mà uống cho dễ khát.

COMAR VÀ CÔNG-TI

ông thầy bán thuốc hoàng nhất tại Paris.

Hiệu GIU-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đã các mài đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay. 2091

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi